

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

**ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE STŘEDNÍCH
ČECH V PRAZE**

Městský úřad Nymburk
Odbor školství, sportu, kultury a
památkové péče
Náměstí Přemyslovců 163/20
288 02 NYMBURK

Váš dopis čj. / ze dne: MUNYM-060/24450/2025/Vod, SPIS:MUNYM-060/24170/2025/Vod 86abcbd

Naše čj.: NPU-321/31865/2025

Vyřizuje:

Spisový znak: 82.4.1

Praha 29. 4. 2025

Věc: Sadská (správní obvod obce Nymburk), p. st. č. 1187 v k. ú. 745928 Sadská, kaple Panny Marie Bolestné, rejstříkové číslo 24246/2-1952 ÚSKP, restaurování vstupních dveří

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti podle § 14 odst. 4 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět žádosti:

Dne 10. 4. 2025 jsme obdrželi Vaši žádost o písemné vyjádření k plánovanému restaurování vstupních dveří Kaple Panny Marie Bolestné - kulturní památka zapsaná v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek ČR – r. č. 24246/2- 1952, na pozemku st. č. 1187, v obci 537764 Sadská a k. ú. 745928 Sadská.

Přílohy žádosti:

- „Restaurovatelský záměr, Vstupní dveře, Kaple Panny Marie Bolestné, Sadská“, zpracoval PhDr. Vladimír Bok, povolení MK ČR č. lic. 15.725/91, datum: březen 2025

Charakteristika věci:

Kaple je situována v západní části obce u hlavní silnice vedoucí ze Sadské na Prahu. Jedná se o stavbu na složitém půdorysu odpovídajícím zhruba průniku dvou na sebe kolmých elips s hranolovou věží v severním průčelí. Projednávané dveře jsou umístěny v kamenném portálu v přízemí věže.

Jedná se o dvoukřídlé dubové dveře kombinované konstrukce, kdy zadní stranu tvoří svlaková spárovka, na které je připevněna rámová konstrukce. Z vnější pohledové strany jsou křídla dveří symetrická, oddělená profilovanou klapačkou umístěnou na pravém křídle. V ploše je opláštění řešeno obvodovým rámem se středovou příčlí, přičemž vertikální části jsou rovné, zatímco horizontální mají mírně esovitý tvar. Tímto způsobem jsou řešena i výplňová prkna jednotlivých polí, která jsou ještě na okrajích zdobena jednoduchou profilací.

Povrchovou úpravu tvoří tenký černohnědý nátěr na vnějším plášti a světle hnědá lazura na rubové straně.

Kování na čelní straně je řešeno přítuhou, štítkem zámku, klikou a nepůvodní petlicí s visacím zámkem. Další přítuha se štítkem je umístěna symetricky i na pevném křídle. Na čelní ploše se dále uplatňují hlavice kovaných hřebů. Každé křídlo je osazeno na dvou kovaných závěsech, které jsou dekorativně zakončeny rostlinnými motivy. Pevné křídlo je zajištěno naloženými zástrčky. Zámek je krabicový se zadní deskou zdobenou vegetabilním ornamentem.

Technický stav věci:

Povrchová úprava čelní strany dveří je zvětřalá, lokálně chybí. Ve spodní partii je dubové dřevo částečně degradované, poškozena je zde i klapačka. Na spodních prknech obou křídel jsou přibity pásy tenkého zinkovaného plechu. Na povrchu kovových prvků je patrná korozie.

Dosavadní stav projednání:

Nebylo řešeno.

Popis zamýšlených prací:

Je navržen následující postup prací – převoz do dílny restaurátora, demontáž kování a nepůvodních plechů, odstranění staré povrchové úpravy. Lícová část bude opatrně přebroušena tak, aby nebyla porušena jemná profilace. Zadní strana bude chemicky a následně mechanicky zbavena starých nátěrů. Spodní část klapačky bude truhlářsky opravena (zřetělé dřevo bude nahrazeno novým). Demontáž pláště se nepředpokládá. Je navrženo odstranění nepůvodní petlice a vysazení otvorů po jejím kotvení dubovým dřevem. Vnější plášť dveří bude po retuši nově vysazených míst napuštěn Paraloidem 72 a následně bude aplikována olejová lazura, na zadní straně bude použita krycí olejová barva. Kování bude očištěno, opraveno (zpevněno), pasivováno a natřeno tenkou vrstvou šedočerné kovářské barvy. Pohyblivé části budou promazány. Zámek bude rozebrán, vyčištěn a zprovozněn.

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně historických hodnot:

Kaple Panny Marie Bolestné je zapsanou kulturní památkou pod rejstříkovým číslem 24246/2- 1952 v ÚSKP. Předmětem ochrany je kaple Bolestné Panny Marie a příslušný pozemek.

Jedná se o významnou barokní stavbu z let 1775 – 79 patrně dle návrhu Kiliána Ignáce Dienzenhofera vystavěnou za vedení J. Smutného z Kostelce nad Černými Lesy, kamenickou práci prováděl J. Ulik. Projednávané vstupní dveře jsou intaktní součástí stavby a příkladem kvalitně provedeného uměleckořemeslného díla s dochovaným kováním. Jejich stáří bude možné upřesnit po provedení restaurátorského průzkumu.

Výplně otvorů jsou pro celkový charakter stavby zásadní. Jejich nevhodné opravy či úpravy mohou mít na působení celku výrazně negativní vliv. Dochované dveře jsou cennými prvky památkově chráněného objektu, které se přímo spolupodílí na utváření jeho podoby a tím i jeho kulturně historických hodnot.

Vyhodnocení žádosti:

Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že zamýšlené práce:

-budou v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot za těchto podmínek:

1. Začátek prací bude oznámen zástupcům památkové péče. Dle potřeby bude před zahájením prací vlastníkem svoláno vstupní jednání za účasti pověřeného zhotovitele a zástupce NPÚ.
2. Bude proveden komplexní restaurátorský průzkum zaměřený na stratigrafii povrchových úprav dřeva i kovových prvků, prověření řemeslných detailů, bližší specifikaci poškození apod. Na základě výsledků restaurátorského průzkumu bude mimo jiné upřesněno řešení povrchové úpravy dřeva i kování.
3. Budou provedeny zkoušky navrhovaných postupů. Jedná se především o rozsah a způsob úpravy povrchu, provádění doplňků, výměn či případných rekonstrukcí apod. Veškeré čištění je nutné provádět tak, aby nebyla narušena struktura ani reliéf povrchu dřeva. V případě povrchových úprav je třeba předložit vzorky, na kterých bude ověřena jejich finální podoba. Nejedná se pouze o konkrétní odstín nátěru, ale i o způsob jeho nanášení či množství aplikovaných vrstev apod. Vzorky budou předloženy k posouzení zástupcům památkové péče v rámci kontrolních dnů.
4. Kování bude řešeno v režimu restaurování.
5. Během realizace prací budou svolávány kontrolní dny a konzultační schůzky za účasti zástupců státní památkové péče, vlastníka, zástupce NPÚ ÚOPSC a zhotovitele prací. V rámci těchto kontrolních dnů by měly být konzultovány detaily prací, které mohou být zpřesněny až v průběhu ve spolupráci s vybraným zhotovitelem.
6. Jakékoliv změny a doplňky oproti odsouhlasenému postupu, stejně jako nová zjištění učiněná během prací, je třeba (předem) ohlásit a konzultovat s příslušnými památkovými orgány a projednat na komisionálním kontrolním dnu.
7. Předání ukončených prací se uskuteční v rámci komise za účasti zástupce vlastníka, NPÚ ÚOPSC a zástupce výkonného orgánu památkové péče.
8. V rámci řízení bude předáno NPÚ ÚOP SC originál závěrečné restaurátorské zprávy zpracované v rozsahu stanoveném Vyhláškou č. 66/1988 k provedení zákona č. 20/ 1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, k archivování.

Zdůvodnění:

Ad 1: Vstupní jednání je osvědčeným nástrojem pro upřesnění harmonogramu prací a některých detailů, které nyní nemusí být zřejmé.

Ad 2: Restaurátorský průzkum je zásadní pro celkové poznání památky, může přinést informace a poznatky, které v této fázi nejsou zřejmé. Jeho výsledky mají zásadní vliv na provádění vlastních restaurátorských prací.

Ad 3: Některé restaurátorské i pracovní postupy není možné blíže specifikovat před zahájením prací, proto je třeba ověřit jejich vhodnost na základě zkoušek. Tyto práce mají zásadní vliv na finální podobu památky. Nepochopením řemeslných a formálních slohových specifik může dojít k výrazným dezinterpretacím a tím i k narušení kulturně historických hodnot díla.

Ad 4: Na projednávaných dveřích je zachováno kvalitní kování. Veškeré technologické postupy musí být voleny tak, aby respektovaly maximální zachování originálních prvků včetně jejich historických úprav.

Ad 5: Konání kontrolních dnů je ověřeným způsobem efektivního památkového dohledu nad průběhem prací.

Ad 6: Nálezy a zjištění učiněná během prací mohou mít vysokou výpovědní hodnotu a také zásadní dopad na další postup obnovy.

Ad 7: V rámci ukončení prací je třeba účast všech zainteresovaných stran z důvodu posouzení kvality provedených prací i nastavení konkrétního následného ochranného režimu.

Ad 8: Závěrečná zpráva je důležitým informačním materiálem o provedeném pracích a zároveň i podkladem pro péči o památku v budoucnu.

Dovolujeme si Vás požádat o zaslání závazného stanoviska ihned po jeho vydání, a to z důvodu nezbytné znalosti jeho výroku pro další sledování akce v souladu se zákonem o státní památkové péči.

ředitelka